

SPEAKING MINDS¹

Opdracht voor externe evaluatie van Speaking Minds

Introductie

Save the Children is op zoek naar een externe evaluator/team voor het project 'Speaking Minds'. Met Speaking Minds (SpM) krijgen praktisch opgeleide jongeren een stem in het proces van beleidsontwikkeling. Deze jongeren denken mee over gemeentelijk beleid op het gebied van verschillende thema's zoals armoede en schuldenproblematiek, LHBTI, gezondheid of klimaat in Nederland. Beleid dat hen direct raakt. Speaking Minds bestaat sinds 2016 en is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een bewezen methode voor jongerenparticipatie¹. Sinds 2016 hebben we 1700 jongeren bereikt met meer dan 90 projecten in 37 gemeenten. [Zie hier een overzicht.](#)

Project samenvatting

Naam project	Speaking Minds (SpM)
Opdrachtgever	Save the Children Nederland
Evaluatieperiode	1 ^e helft van 2024 (tussen februari en juni) of 2 ^e helft 2024 (tussen sept-dec), afhankelijk van identificeren van school/gemeente
Projectlocatie	Nederland, precieze locatie afhankelijk van deelnemende school
Deelnemers	1 klas met 15 à 25 jongeren in de leeftijd van 12-16 op een VMBO school X aantal volwassenen (trainers, docenten, beleidsmakers). Als het budget dit toelaat: mogelijk 2 klassen (2 ^e klas kan VMBO en/of MBO zijn).

Achtergrondinformatie

Centraal in onze aanpak staat het in contact brengen van praktisch opgeleide jongeren en beleidsmakers, om zo tot inclusiever en effectiever (implementatie van) beleid te komen op het thema dat is uitgekozen door de gemeente. Een beleidsmedewerker of bestuurder introduceert aan het begin van het traject een beleidsvraag aan jongeren in een klas. De jongeren leren dan via 6 tot 10 bijeenkomsten hoe beleid tot stand komt, op welke wijze zij hun stem kunnen laten horen en wat hen dit oplevert. Ze spreken met beleidsmakers, ervaringsdeskundigen en anderen om informatie te verzamelen. Ook doen ze interactieve oefeningen waarbij ze vaardigheden opdoen zoals presenteren, problemen analyseren en interviewen. Vervolgens gaan deze jongeren aan de slag met het maken van adviezen rondom de beleidsvraag. Het traject wordt afgesloten met een eindpresentatie door jongeren over hun adviezen aan de gemeente tijdens een slotbijeenkomst, waarbij alle betrokkenen aanwezig zijn. Cruciaal is dat beleidsmedewerker/wethouder na 3 maanden aan de jongeren terugkoppelt wat er met hun adviezen gedaan is en op welke manier die van toepassing zijn gebleken.

Deze generieke methode wordt waar nodig aangepast voor elk project waarbij gemeentes veelal zelf de projecten financieren. Speaking Minds wordt uitgevoerd zowel door trainers die in dienst zijn bij Save the Children, als door lokale trainers die in dienst zijn bij andere organisaties (bijv. jongerenwerkorganisaties). Via een train-de-trainer methode worden zij door Save the Children-trainers opgeleid om Speaking Minds te geven op scholen en de kwaliteit van de methode te waarborgen.

¹ Zie database Movisie: <https://www.movisie.nl/interventie/speaking-minds-methodiek>

Jongerenparticipatie binnen SpM bestaat uit 4 elementen: 1) Jongeren hebben de mogelijkheid om vrijelijk hun mening te geven; 2) De mening van jongeren wordt gerespecteerd en serieus genomen; 3) Besluitvorming wordt beïnvloed door jongeren; en 4) Jongeren kunnen de resultaten zien van hun deelname.

Meer informatie over de methodiek is hier te vinden: <https://speakingminds.nl/> en <https://www.movisie.nl/interventie/speaking-minds-methodiek>

Monitoren en evalueren

Binnen Save the Children werken we met een vaste MEAL-methode (monitoren, evalueren, accountability en leren). Voor Speaking Minds is het monitoren en evalueren gebaseerd op een Theory of Change (zie bijlage I) met indicatoren op output, outcome en impactniveau. Trainers vragen gedurende een project actief de mening en waardering van jongeren over de activiteiten zoals over oefeningen, sprekers, gastbezoeken en houden een evaluatiegesprek met school en gemeente aan het einde van het SpM project. Ook vullen jongeren een pre- en post-vragenlijst in ('self-assessment'). Daarnaast worden er jaarlijks vragenlijsten gedeeld met deelnemende gemeentes. Alle resultaten worden intern jaarlijks geanalyseerd, besproken en hieruit worden lessen getrokken om het project te verbeteren. De vorige externe evaluatie met jongeren en andere doelgroepen vond plaats in 2018.

Doel van de evaluatie

Doel van de evaluatie is tweeledig:

- a. **Leren:** in welke mate is Speaking Minds effectief en wat zijn resultaten voor de verschillende doelgroepen, met name jongeren, en welke lessen kunnen we als Speaking Minds hieruit trekken.
- b. **Versterken onderzoeksvaardigheden:** jongeren werken samen met het evaluatieteam aan de opzet en uitvoering van een evaluatie. Dit is waardevol voor de jongeren omdat het hun capaciteiten verbetert (of nieuwe aanleert) zoals analyseren, categoriseren, samenwerken, resultaten vastleggen, en hun kennis vergroot over het zelfstandig doen van onderzoek.

Aanbevelingen die uit de evaluatie volgen, worden besproken en waar mogelijk leidt dit tot aanpassingen in de SpM-methodiek/Theory of Change. Daarnaast geeft het Save the Children de mogelijkheid om deze nieuwe manier van evalueren uit te proberen en van te leren voor toekomstige projecten.

Hoofdvraag en sub-vragen van de evaluatie

De hoofdvragen zijn (met nadruk op hoofdvraag 1):

1) Wat zijn de directe en midden-lange effecten van Speaking Minds op praktisch opgeleide jongeren?

Voorbeelden van sub-vragen zijn:

- Wat hebben jongeren geleerd qua kennis van hun deelname aan Speaking Minds? Zoals kennis van het thema/beleidsvraagstuk, kennis van instanties in de gemeente.
- Wat hebben jongeren geleerd qua vaardigheden? Wat zijn concrete voorbeelden? Is de drempel verkleind voor jongeren om naar instanties of de gemeentes toe te gaan met een vraag of voor hulp?
- Is het thema minder een taboe geworden, praten jongeren (onderling) meer over het thema?
- Hoe waarderen jongeren de jongerenparticipatie door gemeente? Vinden ze dat ze echt kunnen meedoen of niet? Waarom? Wat waren de verwachtingen voorafgaand deelname aan SpM? Wat kan beter/anders qua jongerenparticipatie?

2) Wat zijn de effecten van SpM op docenten, lokale trainers en bestuurders/ beleidsmakers?

Voorbeelden van sub-vragen zijn:

- Voor gemeente: focus op zowel inhoudelijke resultaten als jongerenparticipatie an sich. Wat heeft de gemeente geleerd van het project? Wat is er geleerd over betekenisvolle jongerenparticipatie? Hoe wordt/kan jongerenparticipatie structureel worden ingebed in de gemeente, inclusief op andere beleidsterreinen? In welke mate is er meer begrip van het perspectief van jongeren? Hoe en in welke mate worden adviezen van jongeren vertaald naar (implementatie) van beleid? Wat zijn hier interne/externe knelpunten en mogelijkheden?

- Voor docenten: wat heeft de docent/school geleerd van het project? Hoe sluit SpM aan bij welke leerdoelen? Wat gaat goed, wat kan beter/anders en waarom?
- Voor lokale trainers: wat heeft de lokale trainer geleerd van het project? Zoals vaardigheden voor toepassing SpM, opgedane kennis van jongeren, jongerenparticipatie in de gemeente. Wat is de meerwaarde van het draaien van SpM? Wat gaat goed, wat kan beter/anders en waarom?

Methodologie

Hoofdvraag 1: in lijn met het participatieve karakter van Speaking Minds, zal de evaluatie kwalitatieve, participatieve methodes gebruiken die praktisch opgeleide jongeren in de leeftijd van 12-16 jaar aanspreken, voor hen toegankelijk zijn en hen een hoge mate van (gezamenlijke) besluitvorming bieden. Deze methodes moeten de mogelijkheid bieden tot co-creatie met jongeren. De evaluatie gaat daarmee over ervaren effectiviteit en is een actieve samenwerking tussen jongeren en volwassenen, waarin jongeren bijv. helpen of deels zelf beslissen over het definiëren van de onderzoeksvragen (binnen kaders), de methode (binnen bepaalde opties qua tijd en budget), zelf data verzamelen bij klasgenoten (en volwassenen) en deels de analyse doen, en de bevindingen delen met anderen via een tastbaar eindproduct. Daarbij is het van belang dat de jongeren veel doen en zo weinig mogelijk schrijven. Mogelijke methodes zijn photo-voice, participatief onderzoek of andere methodes met visualisaties, geluid of beeld. Het is belangrijk de diversiteit aan resultaten naar voren te brengen, het doel is niet om een consensus te bereiken onder alle jongeren of andere deelnemers over het belangrijkste effect of effecten. Aanvullend op de zelfreflectie door jongeren, kunnen ook docenten, beleidsmedewerkers en trainers worden gevraagd naar resultaten voor jongeren. Ook kan de evaluator de standaard reflectie-activiteiten die gedurende een project worden gedaan met jongeren (en school, gemeente en trainer) anders vormgeven, zodat deze bijvoorbeeld voorbereiding of input zijn voor de evaluatieactiviteiten die starten ná de laatste bijeenkomst.

Hoofdvraag 2: mogelijke methodes zijn interviews, focusgroep-discussies, analyse projectdocumentatie inclusief bestaande monitoring data, vragenlijsten etc. Docenten, trainer(s) en beleidsmakers worden betrokken bij de evaluatie. Dit geldt zowel voor de specifieke gemeente, als ook voor een x aantal andere gemeentes die de afgelopen tijd hebben meegedaan aan Speaking Minds om zo een representatiever beeld te verkrijgen. Andersom kunnen ook de jongeren hun docenten, trainer en/of bestuurder bevragen over wat deze volwassenen zelf geleerd hebben.

De details van de te gebruiken methodologie(ën) zullen door de evaluator worden ontwikkeld en ter goedkeuring aan Save the Children voorgelegd. Hierin moet vooral de focus liggen op hoe en op welke momenten jongeren zelf de evaluatie kunnen leiden, sturen en uitvoeren, waar ondersteuning nodig is, en waar de evaluator de leiding heeft. Ook wordt verwacht dat de evaluator relevante theoretische kaders aandraagt voor het uitvoeren van deze evaluatie. Daarbij moet er ook aandacht zijn voor onverwachte effecten, positief of negatief, voor alle doelgroepen.

Gebruik van de bevindingen

Jongeren bepalen zelf over het dissemineren van de resultaten (wat, hoe, waar) in hun gemeente. Hier wordt door Save the Children een apart budget voor gereserveerd.

De lessen uit de evaluatie worden gebruikt door het SpM-team om de logica achter de methodiek (incl. ToC) en de kwaliteit van de projectuitvoering te verbeteren. Daarnaast zal de evaluator een geschreven product opleveren die het Speaking Minds team kan gebruiken als referentie. De evaluatie zal ook worden gedeeld door het SpM team zelf met een aantal donoren en mogelijk op onze website.

Praktische informatie

De evaluatie wil alle jongeren uit 1 VMBO klas actief laten deelnemen in de evaluatie. De schoolkeuze wordt gedaan door Speaking Minds omdat dit afhankelijk is van interesse. Alle bijeenkomsten met jongeren vinden plaats op hun school, er is daarbij normaal gesproken aanwezigheid van de docent(en) en een SpM trainer. De SpM bijeenkomsten vinden meestal 1x per week plaats gedurende meerdere weken tijdens vaste lesuren en duren 40 minuten. Tijdens reguliere bijeenkomsten zal de evaluator geïntroduceerd worden aan de jongeren. Aansluitend aan de slotbijeenkomst (bijeenkomst 6) volgt de externe evaluatiefase met jongeren. Voor deze fase hebben we ongeveer 4 bijeenkomsten (dus verspreid over 4 weken) in gedachten, met de mogelijkheid tot 1 extra bijeenkomst 3 maanden later (gerelateerd aan de terugkoppeling door de wethouder) waarin jongeren bijv. hun

eigen bevindingen terugkoppelen. Dit kan ook als een aanvullend of tweede meetmoment dienen. Dit is eventueel te combineren met terugkoppeling van de resultaten voor hoofdvraag 2, als ze hieraan hebben meegewerkt. Evaluatieactiviteiten moeten worden uitgevoerd tijdens schooluren (geen huiswerk) en zoveel mogelijk tijdens de bijeenkomsten. Jongeren hebben aangegeven groepswork prettig te vinden. Het is bijv. mogelijk om verschillende groepjes aan verschillende onderzoeksvragen te laten werken.

De MEAL-manager van Speaking Minds is het aanspreekpunt tijdens de gehele evaluatie en zal aanwezig zijn (en ondersteuning bieden) bij activiteiten met jongeren. Dit geldt ook voor de trainer. Daarbij kan de evaluator ook bijeenkomsten houden zonder deze personen zodat jongeren (en anderen) openlijk kunnen spreken over het project en de begeleiding.

Child safeguarding

Het werken met kinderen houdt in dat de evaluatie participatief, inclusief en ethisch moet zijn. Evaluatoren ontvangen voorafgaan hun contact met jongeren een child safeguarding-training en tekenen de Code of Conduct van Save the Children. Daarnaast is het van belang een risicoanalyse te maken met mitigatiemaatregelen in het onderzoeksplan. Evaluatoren moeten de hoogste standaarden van gedrag demonstreren tijdens het omgaan met jongeren, gevoelig zijn voor hun context, open en transparant zijn, en vertrouwelijkheid en gevoelige informatie beschermen. Activiteiten moeten plaatsvinden in een veilige, creatieve omgeving waarin alle jongeren ideeën en gedachten durven uiten. Toestemming van ouders en jongeren voor het meedoen aan de evaluatie wordt verzorgd door Save The Children.

Beschikbare documentatie vanuit SpM

- Draaiboek/methodiek Speaking Minds
- Theory of Change, resultatenraamwerk en recente data voor indicatoren
- Uitkomsten interne leersessies, incl. feedback jongeren en andere doelgroepen uit 2021/22
- Rapportages over onderzoek bij deelnemende gemeentes
- Extern evaluatierapport uit 2018
- Ingediende projectvoorstellen
- Overige projectdocumentatie

Op te leveren producten door evaluator

- Onderzoeksplan inclusief doelen, beschrijving (opties) van methodologieën, opties dataverzameling methodes, data-analyse plan, beperkingen, risicoanalyse inclusief child safeguarding en mitigatie, tijdslijn op hoofdlijnen
- Concept evaluatierapport
- Validatie-meeting met SpM team
- Definitief evaluatierapport (max. 25 pagina's excl. bijlages of in een andere vorm overeen te komen) inclusief een samenvatting, evaluatiematrix (of overzicht hoofd- en sub-vragen), beperkingen, bevindingen, conclusie, aanbevelingen.
- Kort/overzichtelijk visueel product met hoofdpunten bevindingen (zoals een 2-pager of nader overeen te komen), geschikt om extern te delen.

Tijdsplanning

Activiteiten
Child Safeguarding training door Save the Children (1 à 2 uur)
Introductiemeeting met Speaking Minds-team in Den Haag en gesprekken met teamleden (1 dag max)
Aanwezigheid bij SpM-bijeenkomsten op de school (1 dag)
Opleveren concept onderzoeksplan
Opleveren finale versie onderzoeksplan
Uitvoeren evaluatie

Opleveren conceptrapport
Validatie meeting met SpM-team (2 uur)
Opleveren finale versie rapport incl. verwerkte feedback en kort, visueel product

Profiel evaluator

Externe evaluator/team met als kwalificaties:

- minimaal 5 jaar ervaring als evaluator
- ervaring met kwalitatieve en participatieve methodes
- kennis en ervaring met jeugdparticipatie
- kennis en ervaring met evaluatie/ onderzoek met praktisch opgeleide jongeren
- kennis van ethiek en safeguarding rondom evaluaties, in het bijzonder met kinderen/jongeren
- flexibel beschikbaar in het tijdsplan gedurende 2024 (afhankelijk van identificatie gemeente + school)
- Nederlands sprekend

De uiterlijke indieningsdatum is **21 januari 2024**.

Wij vragen kandidaten het volgende in te dienen aan Kim Groen (MEAL manager) via kim.groen@savethechildren.nl (ook voor vragen te benaderen):

- een evaluatievoorstel inclusief een uiteenzetting over mogelijke methodologie(n);
- CV van teamleden;
- een voorbeeld van een eerder uitgevoerde vergelijkbare evaluatie;
- budget op hoofdlijnen incl. aantal geschatte dagen en dagtarief en kosten transport/accommodatie. Inclusief opname in budget van kosten voor potentiële uitbreiding van de evaluatie met jongeren van 1 klas naar 2 klassen (andere school/gemeente).

Budget voor deze opdracht

Uitvoering van evaluatie inclusief producten: €15.000 (inclusief BTW)

Betaling vindt plaats in drie fasen: 30% na oplevering van het onderzoeksplan, 40% na oplevering van het eindrapport en 30% na goedkeuring van het eindrapport.

Save the Children voert een actief veiligheidsbeleid voor kinderen. Daarom vragen wij medewerking bij het opvragen van een Verklaring Omtrent het Gedrag en het aanleveren van een relevante referentie.

Bijlages

I Theory of Change

II Methode voor VMBO met bijeenkomsten

III Voorbeelden van onderdelen uit de Speaking Minds-methodiek voor VMBO-jongeren

BIJLAGES

I. Theory of Change voor Speaking Minds

*Jongeren=praktisch opgeleide jongeren die deelnemen aan SpM

Jongerenparticipatie is betekenisvol en structureel ingebed door gemeente in beleid en uitvoering

Resultaten op de lange termijn

Jongeren ervaren minder drempels bij benaderen van lokale overheid en professionele organisaties/bedrijven

Verbeterde persoonlijke ontwikkeling van jongeren door verbeterde vaardigheden en netwerk

Professionele organisaties, gemeentes en jongeren weten elkaar blijvend te bereiken

Het beleid van gemeentes en professionele organisaties voldoet aan behoeftes van jongeren

De uitvoering van beleid van gemeentes en professionele organisaties voldoet aan behoeftes van jongeren

Buiten invloed van SpM

Wat verandert er daarna bij jongeren

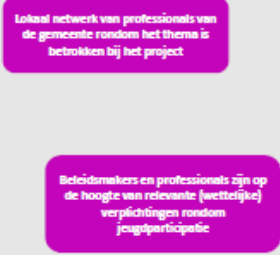
Wat verandert er daarna bij lokale partners

Verduurzaming d.m.v. eigenaarschap van SpM methodiek door lokale trainers

SpM activiteiten met praktisch opgeleide jongeren leiden tot

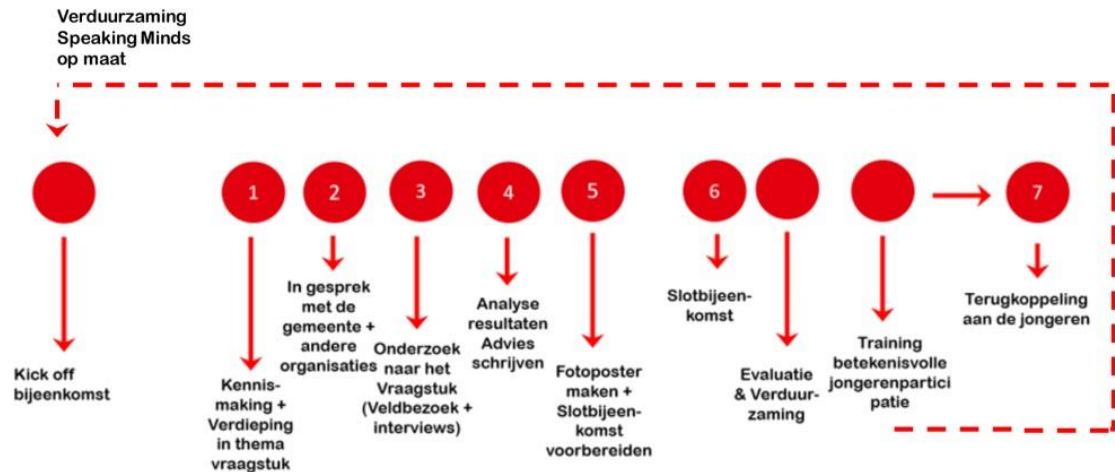
Jongeren ontmoeten en gaan in gesprek met beleidsmakers, ervaringsdeskundigen, lokale organisaties en/of bedrijven

SpM activiteiten met lokale partners leiden tot

II. Methode voor VMBO met bijeenkomsten

De Speaking Minds-methode

III. Voorbeelden van onderdelen uit de Speaking Minds-methodiek voor VMBO-jongeren

Plan van aanpak voor poster

Doel:	De jongeren maken plan van aanpak om advies visueel te krijgen
Duur:	20 minuten
Nodig:	PowerPoint, Stiften, Werkboek
Werkwijze:	<p>De jongeren gaan hun ideeën en adviezen nu omzetten in een poster. Het is belangrijk om eerst een goed plan te maken, voor je de poster daadwerkelijk gaat maken. Daarom gaan de jongeren nu aan de slag met - Opdracht 'Storyboard en poster maken' van het werkboek.</p> <p>Hierin worden de volgende vragen beantwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voor wie is de poster? - Wat is het doel van de poster? - Met welke afbeeldingen kan je dat doel goed overbrengen? - Welke tekst komt er op de poster? <p>Hou daarbij de volgende checklist in gedachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Als je naar de poster kijkt, moet je in 10 seconden weten waar het over gaat! ✓ Een poster heeft een korte, opvallende titel (maximaal 5 woorden). Door de titel weet je meteen wat het advies is. ✓ De poster heeft verder weinig tekst. Als je tekst gebruikt, is dit extra uitleg! ✓ De plaatjes op de poster zijn niet voor de sier, maar vertellen jouw advies! <p>Na het beantwoorden maken de jongeren een schets van de poster, die ze later (volgende opdracht) op de laptop/ tablet verder kunnen uitwerken. Loop rond en help actief.</p>

Sociale kaart. Wat doet de gemeente?

Doel:	Jongeren leren nieuwe organisaties en professionals en gemeente krijgen inzicht in de vindbaarheid van organisaties en regelingen en de zoekstrategieën van jongeren.
Duur:	30 min
Nodig:	Computers of telefoons met toegang tot internet of Werkboek opdracht sociale kaart
Werkwijze	<p>Vraag de jongeren op hun laptop op te zoeken welke organisaties en/of regelingen er zijn binnen de gemeente die hulp kunnen bieden bij het probleem. Vraag ze om de zoekwoorden die ze gebruikt hebben op te schrijven bij I.A in het werkboek.</p> <p>De trainer logt ondertussen in op de website mentimeter via www.mentimeter.com Ga naar my presentations en druk op 'present'. Als de jongeren klaar zijn gaan ze naar www.menti.com en vullen ze de juiste code in. Bij vraag 1 vullen ze 3 zoekwoorden in die ze gebruikt hebben (dit vormt een woordweb) Bij vraag 2 vullen ze de gevonden organisaties in (dit vormt een woordweb)</p> <p>Of laat de jongeren de antwoorden op schrijven in het werkboek bij opdracht I.B.</p> <p>Bespreek het resultaat met alle aanwezigen. Wie is goed vindbaar? Zijn er verrassingen? Zijn er organisaties die jij al kent maar niet naar voren kwamen?</p>

